

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Maria Piedad Lopez Ferrera

*Berrobi,
Gipuzkoa
(1926)*

Aurkibidea

Biografia

Donostian jaio zen, baina Berrobin hazia da. Bataiatu Donostiako San Inazion egin bazuten ere, elizara sartzea Berrobin bertan egin zuen. Arbidetxean hazi zen, bost senideko familian. Amona ere beraiekin bizi zuten. Gerra hasi zenean hamar urte betetzeko zituen, baina ondo gogoan ditu Nafarroa aldetik etorritako soldaduek Tolosa hartzeko zain emaniko egunak. Simon Lorenzo Dorronsororekin ezkondu zen eta Berrobiko kale-etxe batean bizi izan dira senar-emazteak azken urte hauetan.

Zintak

BRB-003

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Artetxe, Miren
- **Data:** 2010-02-08
- **Iraupena:** 61 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Idoia

Pasarteak

1. Berrobi eta gerra I

- **Erref:** BRB-003/004
- **Iraupena:** 0:03:07. **Hasi:** 00:05:27. **Bukatu:** 00:08:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gerra hasi zenekoa. Santio eguna zen herrira sartu zirenean. Auzoko bat Azkoitikoa zen, Olantxokoa; bi ume hartu eta joan egin zen. Leaburutik erasoak. San Jose. Soldaduak.

2. Berrobi eta gerra II

- **Erref:** BRB-003/006
- **Iraupena:** 0:02:50. **Hasi:** 00:08:43. **Bukatu:** 00:11:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- [Politika](#) » [Gerra zibila \(1936-1939\)](#) » [Borroka](#)

Laburpena:

Soldaduak behetik gora igo ziren; kapitaina Leaburun hil zen. Izaskundik bota zuten gorriek. Erreketek txapel gorriak eta apaiza. Hegazkina, ametrailatzen. Lasarten zegoen aireportua.

3. Berrobi eta gerra III

- **Erref:** BRB-003/008
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:11:42. **Bukatu:** 00:13:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- [Politika](#) » [Gerra zibila \(1936-1939\)](#) » [Gerraren eragina](#)

Laburpena:

Etxean, gerra garaian. Berastegitik ekartzen zieten ogia. Alde egiteko esan zieten. Bueltaka ibili ziren nafarrak. Baserrietan lotan; Arbiden egon zena zaurituta zegoen. Desfileak, kanpaiak jota. Gerra ondorena, tristea.

4. Tiro artean, larritasuna

- **Erref:** BRB-003/010
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:14:05. **Bukatu:** 00:15:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- [Politika](#) » [Gerra zibila \(1936-1939\)](#) » [Gerraren eragina](#)

Laburpena:

<p>Goiko baserrikoak etorri ziren behin etxera. Aran bila joateko esan zion, baita joan ere, eta gero larri. Tiroak, Izaskundik. Beste behin perrexil bila bidali zuten, eta sustoa.</p>

5. Gerraren eraginak: hildako soldaduak, tela falta, sakeoak

- **Erref:** BRB-003/012
- **Iraupena:** 0:02:58. **Hasi:** 00:15:53. **Bukatu:** 00:18:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- [Politika](#) » [Gerraostea eta Francoren diktadura](#) » [Ekonomia gerraostean](#)
- [Politika](#) » [Gerra zibila \(1936-1939\)](#)

Laburpena:

Soldadu joan, eta hildakoak. Herrian mutil gutxi geratu ziren, neska denak batekin joaten ziren mendira. Gerra ondorena: batzuek zakuekin egiten zuten arropa. Durangotik ekartzen zuten tela. Sakeoak. Ihes egindako familiak.

6. Eskolan, Purificacion Jimenez maistrarekin

- **Erref:** BRB-003/015
- **Iraupena:** 0:02:59. **Hasi:** 00:19:37. **Bukatu:** 00:22:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorak

Laburpena:

<p>Gerra garaian eskolan zebilen. Bandera nazionala, Cara al Sol. Maistra berak jarraitu zuen; Purificacion Jimenez. Oso dotorea ei zen: eraztuna, atzazalak pintatuta... Pobre hil zen. Zer ikasten zuten eskolan: katona. Pizarrak. Erdaraz. Zigorak.</p>

7. Ezinikusiak gerra sasoiari

- **Erref:** BRB-003/017
- **Iraupena:** 0:00:31. **Hasi:** 00:23:14. **Bukatu:** 00:23:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan

Laburpena:

Gerra garaian ezinikusiak ere baziren. Isunak ordaindu behar izan zituzten nazionalistek. Txaketari buelta eman ziotenak.

8. Gerra garaiko desfileak

- **Erref:** BRB-003/020
- **Iraupena:** 0:01:37. **Hasi:** 00:24:05. **Bukatu:** 00:25:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Erreketeak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Margaritak eta pelaioak. Desfileak, errepidean; gramola jartzen zuen Jose Mari Gorriak. Zapatak mina egiten ziola, eta alde egin zuen desfileetik. Etxera bila joan zitzaizkion.

9. Gerra garaiko hilketak I

- **Erref:** BRB-003/024
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:28:36. **Bukatu:** 00:29:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:

Gorrotoak ere bazeuden gerra garaian. Bere ezagun baten semea, Txaramakoa, Elduainen dago lurperatuta; Tolosako batzuek hil zuten, inbidiengatik.

10. Gerra garaiko hilketak II

- **Erref:** BRB-003/026
- **Iraupena:** 0:02:38. **Hasi:** 00:30:12. **Bukatu:** 00:32:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak
- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan

Laburpena:

Txaramakoaren kasua. Ez zuten nazionalista zelako hil, inbidiarengatik baizik. Berrobiko baserritar batzuek hiru gorpu topatu zituzten, Arrostejin orbelez estalita: maistra bat eta bi gizonezko. Berastegin ere hil zituzten batzuek.

11. Errazionamendua; lehengo luxuak

- **Erref:** BRB-003/028
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:33:46. **Bukatu:** 00:35:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Gerra ondoren, gosea. Errazionamenduko ilara, Tolosan; zain egon eta gero, irina bukatu zela, eta berriz joateko. Babarruna bazuten. Lehengo banketeak, festetakoak: oiloa hil.

12. Berrobiko festak eta Villabonakoak

- **Erref:** BRB-003/029
- **Iraupena:** 0:03:35. **Hasi:** 00:35:11. **Bukatu:** 00:38:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Jai-giroa » Beste toki batzuetara jaietara
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:

Berrobiko festak. Akordeoia. Dantza lotua libre zen. Villabonako festak. Bizikletan, tranbian, oinez. Tranbia nolakoa zen (Tolosa-Donostia). Bizikleta. Mendiz Leaburura.

13. Infernura kondenatuta, apaizak zioenez

- **Erref:** BRB-003/031

- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:39:00. **Bukatu:** 00:40:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Berrobiko apaiza balkoian egoten zen, kontrolatzen. Kongregaziotik botatzen zuen jendea, dantza lotua egiteagatik. Infernura kondenatuta zeudela esaten zieten. Apaiza ere ez zen santua, neskamotz ederrarekin bizi zen.

14. Apaizaren jarrera; dotrina eta zigorrak

- **Erref:** BRB-003/034
- **Iraupena:** 0:03:30. **Hasi:** 00:43:01. **Bukatu:** 00:46:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

<p>Apaizaren esana bete beharrekoa. Herriko alkatea eta apaiza. "Ave Mar&iacuta;a Purisima" esan behar, txapela altxata. Berorika. Kongregazioa. Zinta urdina. Dotrina jakin behar, txartela hartzeko. Apaizaren zigorrak: eliz-mutilak jo eta bataioetako dirua kendu ere bai.</p>

15. Apaizari odolkiak, zapiak... denetik

- **Erref:** BRB-003/035
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:46:31. **Bukatu:** 00:47:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Apaizari ematen zitzaiona; txerria hiltzean, odolkiak. Bataioan, zapi zuria eta opila. Kandelak. Errekara bota zituzten kandela mordoa, eta mutikoak haiekin jolasean.

16. "Culto y credo" ordaindu beharrekoa

- **Erref:** BRB-003/038
- **Iraupena:** 0:00:53. **Hasi:** 00:49:20. **Bukatu:** 00:50:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak
- Politika » Gerra aurrea » 1931-1936: II. Errepublika

Laburpena:

<p>"Culto y credo" ordaindu behar izaten zen, eta hori pagatu ez zuena elizakoak eman gabe hilobiratu izan dute. Errepublikara garaian jarri zuten hori.</p>

17. Primerako eta segundako hiletak; kantu modukoa

- **Erref:** BRB-003/041
- **Iraupena:** 0:01:49. **Hasi:** 00:50:52. **Bukatu:** 00:52:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Hiletak
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

<p>Hileta elizkizunetara Lazkaotik joaten ziren fraideak Berrobira, baina ez ziren bazkaltzen geratzen. Primerako hiletak eta segundakoak. Horrekin lotutako santu-esaera modukoa.</p>

18. Apaizari bazkaria eman behar, hiletaren ondoren

- **Erref:** BRB-003/043
- **Iraupena:** 0:01:42. **Hasi:** 00:52:49. **Bukatu:** 00:54:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Hiletak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

<p>Apaizari zurruta gustatzen zitzaion. Hiletaren ondoren senideei eta apaizari bazkaria eman behar zitzaion tabernan, eta etxe denek ezin zuten. Koañaka. Hiletak arratsaldean egiten hasi ziren gero, apaiz berriarekin.</p>

19. Lutoa eraman beharra

- **Erref:** BRB-003/046
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:55:23. **Bukatu:** 00:57:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Hiletak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

<p>Lutoa, denak beltzez jantzita eta zinta beltzekin. Soineko beltzarekin ezkondu zen. Urtebete edo. Arropa tindatuta.</p>

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com